

Souhrnná teritoriální informace Bulharsko

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Sofii (Bulharsko) ke dni 1. 6. 2020
26. 10. 2020 10:28

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.9)
3. Vztahy země s EU (s.14)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.16)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.21)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.29)
7. Kontakty (s.40)

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Bulharsko se nachází v jihovýchodní Evropě, na Balkánském poloostrově. Země sousedí na severu s Rumunskem (hranici tvoří převážně Dunaj), na západě se Srbskem a Severní Makedonií, na jihu s Řeckem a na jihovýchodě s Tureckem. Východní hranici tvoří Černé moře.

Hlavním a největším městem je Sofie, s 1,3 miliony obyvatel, jež představují přes 19 procent celkové populace Bulharska. Dalšími důležitými a velkými městy jsou Plovdiv, Varna a Burgas. S rozlohou 110 994 kilometrů čtverečních je Bulharsko 16. největší zemí Evropy a 11. největší v Evropské unii.

Bulharsko má dlouholetou tradici státnosti, první bulharský stát vznikl již roku 681. O svou samostatnost však muselo po staletí svádět tuhý boj s mocnými sousedy z jihu, nejprve s Byzancí a posléze s Osmanskou říší. Současný stát vznikl roku 1878, jako monarchie. Od roku 1946 bylo Bulharsko republikou a součástí východního bloku. Přejít od komunistického režimu tržnímu hospodářství byl zahájen v listopadu roku 1989, od té doby Bulhaři budují demokracii a volný trh. V roce 2004 země vstoupila do NATO a 1. ledna 2007 do EU.

Podkapitoly:

- 1.1. [Oficiální název státu, složení vlády](#)
- 1.2. [Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení \(vč. národnosti, náboženských skupin\)](#)
- 1.3. [Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let \(nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti\). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.](#)
- 1.4. [Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let](#)
- 1.5. [Platební bilance \(běžný, kapitálový, finanční účet\), devizové rezervy \(za posledních 5 let\), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba](#)
- 1.6. [Bankovní systém \(hlavní banky a pojišťovny\)](#)
- 1.7. [Daňový systém](#)

1.1 Oficiální název státu, složení vlády

Oficiální název státu: Bulharská republika (Republika Balgarija)

Složení vlády:

- Předseda vlády: Bojko Borisov
- Místopředseda vlády: Tomislav Dončev
- Místopředsedkyně vlády pro hospodářskou a demografickou politiku a ministryně cestovního ruchu: Mariana Nikolova
- Místopředseda vlády pro veřejný pořádek a bezpečnost a ministr obrany: Krasimir Karakačanov
- Místopředseda vlády pro právní reformu a ministryně zahraničních věcí: Ekaterina Zacharieva
- Ministr financí: Kiril Ananiev
- Ministr vnitra: Christo Terzijski
- Ministr regionálního rozvoje a veřejných prací: Pet'a Avramova
- Ministr práce a sociální politiky: Denica Sačeva
- Ministryně spravedlnosti: Desislava Achladova
- Ministr školství a vědy: Krasimir Valčev
- Ministr zdravotnictví: Kostadin Angelov
- Ministr kultury: Boil Banov
- Ministr životního prostředí a vod: Emil Dimitrov
- Ministryně zemědělství, potravin a lesů: Desislava Taneva
- Ministr dopravy, informačních technologií a spojů: Rosen Željazkov
- Ministr hospodářství: Lačezar Borisov

- Ministryně energetiky: Temenuška Petkova
- Ministr mládeže a sportu: Krasen Kraleev

1.2 Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

Počet obyvatel: 6 951 482 (k 31. 12. 2019)

Počet obyvatel BG se od roku 1987 každým rokem snižuje. Posledních deset let obyvatelé Bulharska ubývali pravidelným tempem 0,7%. Koncem 80. let 20. století dosahoval počet obyvatel historického maxima necelých 9 milionů, od té doby klesl o více než 20%. Pokles pokračoval i v roce 2019 (meziroční úbytek 0,7 % neboli 48 557 osob), počet obyvatel se již snížil pod 7 milionů, t. j. na úroveň před II. světovou válkou.

Složení dle pohlaví: muži - 48,5 %, ženy - 51,5 %. Ve městech žije 73,5 % obyvatel.

Pokračuje stárnutí populace - podíl obyvatel ve věku 65 let a více dosáhl v roce 2019 21,6 %. Průměrná délka života činí 74,9 roku, hrubá míra úmrtnosti dosahuje 15,5 zemřelých na 1 000 obyvatel (průměr EU je 10,3).

Národnostní složení

- Bulhaři 85,1 %
- Turci 9,1 %
- Romové 4,2 %
- Arméni, Židé, Vlaši, Řekové a Rusové necelé 2 %.

Náboženské složení

- pravoslavní 75,9 %
- muslimové 9,4 %
- protestanti 1,1 %
- katolíci 0,8 %

Zdroj: Národní statistický úřad

1.3 Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

Vývoj hrubého domácího produktu za posledních 5 let

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Růst/pokles HDP v %	+3,9	+3,8	+3,5	+3,2	+3,4

Nominální hrubý domácí produkt na obyvatele (v EUR) za posledních 5 let

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Nominální HDP/obyv.	6 309	6 821	7 393	7 984	n/a

Vývoj objemu hrubého domácího produktu v mil. EUR za posledních 5 let

Rok	2015	2016	2017	2018	2019*
Objem HDP v mil. EUR	45 675	48 619	52 309	56 086	60 674

*odhad

Míra inflace v %

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Míra inflace v %	-0,3	+0,1	+2,8	+2,7	+3,8

Míra nezaměstnanosti

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Míra nezaměstnanosti v %	9,2	7,7	6,2	6,2	5,6

Očekávaný vývoj:

Dopad koronavirové krize bude značný, podle odhadu EIU může dojít k propadu HDP za rok 2020 až o 5,8 %, spotřeba domácností se sníží o 7,2 %, investice o 17 % a vývoz/dovoz zboží a služeb o 11,3 %. Na druhé straně fiskální opatření na podporu zdravotnictví, domácností i firem zvýší vládní spotřebu o 15 %. Zhoršené ekonomické prostředí se odrazí na spotřebě nižšími příjmy a zvýšením nezaměstnanosti, jež by mohla dosáhnout až 10 %. EIU očekává, že v roce 2021 se zvýší růst HDP o 5,7 %, spotřeba by se mohla zotavit o 6,1 %, vývoz zboží a služeb by mohl opět růst o 8,4 %, zatímco dovoz o celých 12,2 %. Inflace by se mohla na konci letošního roku pohybovat kolem 0,8 %, o rok později kolem 1,9 %.

Zdroj: [Národní statistický úřad](#), [Economic Intelligence Unit](#), [Bulharská národní banka](#)

1.4 Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

	příjmy v mil. BGN	výdaje v mil. BGN	saldo v mil. BGN
2015	18 922	20 988	-2 066
2016	20 684	21 771	-1 086
2017	22 232	22 241	- 9
2018	23 817	23 825	-8
2019	26 007	26 919	-912

zdroj: [Ministerstvo financí BG](#)

1.5 Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

v mil. EUR	běžný účet	kapitálový účet	finanční účet
2015	55,1	1422	3 616,2
2016	1 550,9	1071	4 445,6
2017	1 825,0	530	2 324,3
2018	773,7	597	3 017,1

2019	2 452,3	891	2 562,6
-------------	---------	-----	---------

zdroj: [Bulharská národní banka](#)

Devizové rezervy - vývoj v posledních 5 letech

Rok	2015	2016	2017	2018	2019
Devizové rezervy v mil. USD	22 163	25 191	28 378	28 712	27 905

zdroj: [Economic Intelligence Unit](#)

Hrubý zahraniční dluh k 31. 12. 2019 - 34 071,3 mil. EUR.

Veřejný dluh vůči HDP v %

	2015	2016	2017	2018	2019
Státní dluh vůči HDP v % (Maastricht)	26,0	29,3	25,3	22,3	20,4
Státní dluh (mil. BGN, Maastricht)	23 218	27 859	25 908	24 431	24 205

zdroj: [Bulharská národní banka](#)

1.6 Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Hlavní banky

Bulharská národní banka (Bulgarian National Bank, BNB) je ústřední měnovou autoritou v zemi. Od roku 2007 patří mezi plnoprávné členy Evropského systému centrálních bank, uskutečňuje bankovní dozor a hlídá stabilitu místní měny.

Bulharská rozvojová banka (Bulgarian Development Bank, BDB) je finanční institucí z 99,9 % vlastněnou státem. Byla vytvořena v roce 1999 jako

Podpůrná banka (Encouragement Bank) s cílem pomáhat malým a středním podnikům. Patří mezi čtyři bulharské banky s nejvyšším ratingem - v současné době má od agentury Fitch Ratings BBB s pozitivním výhledem. Zajišťuje přímé financování i financování prostřednictvím dalších úvěrových institucí. Současné zaměření BDB cílí na start-upy a inovace, vývozce finálních produktů, průmysl a těžební sektor.

K 31. 12. 2019 v zemi operovalo na 25 bank, z nichž šest zde působilo jako pobočky zahraničních bank.

Do desítky největších bank patří:

- UniCredit Bulbank (www.bulbank.bg) - vznikla v roce 2007 jako výsledek fúze tří bank, jež ovládala italská skupina UniCredit Group (Bulbank, Hebros Bank a Holcim), je největší bankou v zemi z hlediska kapitálu, vkladů a úvěrů. Zaměstnává cca 3 600 pracovníků a provozuje 170 poboček po celé zemi.
- DSK Bank (www.dskbank.bg) - obdoba bývalé Československé spořitelny, vznikla v roce 1951, patří do maďarské skupiny OTP Bank Group, jedné z největších finančních skupin ve střední a východní Evropě. Má 93 poboček, 100 afiliací, 119 bankovních kanceláří, 9 regionálních, 20 obchodních a 40 finančních center.
- First Investment Bank (www.fibank.bg) - vznikla v roce 1993 a je největší bankou vlastněnou místním soukromým kapitálem. Obsluhuje cca 380 tis. individuálních a 21 tis. firemních klientů prostřednictvím sítě 21 poboček a 68 kanceláří v celém Bulharsku.
- Postbank (www.postbank.bg) - formálně Eurobank Bulgaria je autonomní bulharskou bankou financovanou prostřednictvím místního i mezinárodního trhu. Součást skupiny Eurobank EFG se sídlem v Řecku.
- United Bulgarian Bank (www.obb.bg) - založena v roce 1992 sloučením 22 regionálních komerčních bank v Bulharsku. Zprivatizována v roce 1997, vlastní plnou licenci pro poskytování bankovních operací. Provozuje 190 obchodních míst po celé zemi.
- Raiffeisenbank (Bulgaria) (www.raiffeisen.bg) - založena v roce 1994 jako plně vlastněná pobočka rakouské Raiffeisen Banking Group.
- Societe Generale Expressbank - funguje od roku 1993, součást skupiny Societe Generale Paris. Sídlo má ve Varně, odkud řídí 7 regionálních skupin a 140 kanceláří.
- Central Cooperative Bank - vznikla v roce 1991 pod Ústředním svazem družstev se zapojením regionálních družstevních svazů a 1 100 družstevních organizací. Postupně se transformovala z organizace zaměřené na družstevní sektor v univerzální komerční banku se pobočkami, 48 obchodními místy, 211 reprezentačními kancelářemi a mezinárodní pobočkou na Kypru.
- Allianz Bank Bulgaria (www.bank.allianz.bg) - založena v roce 1997 jako Trading Bank Bulgaria Invest. V roce 2003 získala své současné jméno po dokončení prodeje banky skupině Allianz Bulgaria Holding. Sídlo má v Sofii, zaměstnává 812 pracovníků ve více než 100 pobočkách po celé zemi.
- Piraeus Bank Bulgaria (www.piraeusbank.bg) - banka je součástí skupiny Piraeus Bank SA (Greece) a kromě ústředí v Sofii vlastní 75 poboček.

Šestice bulharských bank se podle ratingu RIA Rating Agency z podzimu 2019 umístila v Top 100 největších finančních institucí ve střední a východní Evropě (14 zemí) - UniCredit Bulbank (42.), DSK (57.), United Bulgarian Bank (69.), First Investment Bank (76.), Postbank (88.) a Raiffeisen Bulgaria (91.). Největší skok meziročně udělala podle agentury UBB o 27 míst, zejména díky fúzi s další bankou Sibank. Při porovnání HDP s počtem bank v zemi mají Bulharsko, Maďarsko, Česko a Slovensko dobře vyvinutý finanční sektor.

Hlavní pojišťovny

V roce 2019 tvořily žebříček největších [pojišťoven](#) v zemi podle objemu pojistného u neživotního pojištění tyto ústavy:

- LEV INS
- BULSTRAD Vienna Insurance Group
- DZI - General insurance
- Euroins
- OZK Insurance
- Armeec
- BUL INS
- Allianz Bulgaria
- Generali Insurance
- DallBogg: Zhivot i zdrave

Co se týče životního pojištění, trojici největších [pojišťoven](#) vede BULSTRAD life Vienna Insurance Group před DZI Life insurance a Allianz Bulgaria.

Zajišťovací služby nabízí v Bulharsku GP REINSURANCE se sídlem v Sofii.

1.7 Daňový systém

Daňový systém je tvořen dvěma základními skupinami daní, a to celorepublikovými, kam spadají nepřímé daně (DPH a spotřební daň) a přímé daně (daň z příjmu právnických osob, daň z příjmu fyzických osob) a místními daněmi, kam patří daň z nemovitostí, dědická daň, darovací daň, daň z dopravních prostředků a silniční daň.

Daň z přidané hodnoty - povinnost odvodu DPH mají podniky, jejichž zdanitelný příjem za posledních 12 měsíců převýšil 50 tisíc leva (25,5 tisíc eur). Standardní sazba DPH je stanovena na 20 %, snížená 9 % sazba je uplatňována na služby hoteliérů. Existují služby, které jsou od odvodu DPH osvobozeny, jsou to určité finanční, vzdělávací, pojišťovací a jiné služby zvláště vyjmenované zákonem.

Spotřební daň se vztahuje na vybrané domácí či dovozové zboží, jako jsou alkoholické nápoje, cigarety, topný olej, benzín, elektřina, plyn k topení či určitá motorová vozidla. Správcem spotřební daně je Státní celní správa. Sazebník spotřební daně na jednotlivé druhy zboží je zveřejněn na www.customs.bg. Spotřební daně jsou v Bulharsku v rámci členských zemí EU průměrné. Spotřební daň u cigaret dosahuje u průměrné ceny krabičky cigaret 68,90 % z konečné ceny, což je po Velké Británii nejvíce z členských zemí EU. Víno spotřební dani nepodléhá. Nejnižší ze zemí EU je však spotřební daň u tvrdého alkoholu. Spotřební daň u půllitru 40 % lihoviny činí v přepočtu 28 Kč, zatím co např. v Česku 57 Kč. Spotřební daň u elektřiny činí 1,00 € za MWh. Spotřební daň u benzínu je jedna z nejnižších (359 € za 1 000 litrů).

Daň z příjmu právnických osob jsou podle Zákona o dani z příjmů právnických osob (Corporate Income Tax Act - CITA) povinny platit všechny právnické osoby se sídlem v Bulharsku. Ostatním právnickým osobám se zdaňují pouze příjmy z činnosti na území Bulharska. Sazba daně z příjmu právnických osob byla od roku 2005 postupně snižována z 19,5 % až na 10 %, počínaje 1. 1. 2007.

Daň z příjmů fyzických osob je upravena Zákonem o zdanění příjmů fyzických osob (Personal Income Tax Act - PITA). Počínaje 1. lednem 2008 byl zaveden systém rovné daně z příjmů fyzických osob ve výši 10 %. Povinnost platit tuto daň mají fyzické osoby včetně živnostníků. Daň se vztahuje na příjmy zaměstnanců v pracovním poměru, příjmy z ekonomické činnosti na živnostenský list a další ekonomické činnosti související zejména s poskytováním vlastnických práv apod.

Ačkoli pobočky zahraničních společností nejsou samostatnými právnickými osobami, jsou povinny sestavovat rozvahu, výkaz zisků a ztrát a podléhají daňové povinnosti. Výše daňového základu se určuje ze zisku vykázaného ve výsledovce.

Pobočka musí odvádět také další daně jako místní daň, DPH, apod. Kanceláře zahraničních firem (nevyvíjející podnikatelskou činnost) nepodléhají zdanění právnických osob.

Kapitálové zisky jsou součástí výkazu zisků a ztrát a podléhají sazbě daně z příjmu právnických osob. Dividendy placené místními společnostmi bulharským fyzickým osobám a některým charitativním společnostem podle CITA jsou zdaňovány 15 % srážkovou daní. Dividendy placené bulharskými společnostmi zahraničním akcionářům daní stát toutéž sazbou. Akciové dividendy nejsou předmětem zdanění. Aktuální informace o sazbách jednotlivých daní jsou na [stránce Ministerstva financí](#).

2. Zahraniční obchod a investice

V roce 2019 vzrostl vývoz BG o 2 %, dovoz o 2,5 %, záporné saldo ZO kleslo o 14,1 %.

V roce 2020 se na výsledcích zahraničního obchodu země negativně odrazí koronavirová epidemie, domácí restriktce i propad u hlavních obchodních partnerů. Export zboží utrpí ránu díky recesi na trzích Německa, Itálie a dalších, na straně dovozu služeb bude velmi chybět tradiční příliv turistů kvůli omezení cestování, poklesu leteckých kapacit a očekávaného dopadu obav turistů ze zahraničního cestování. Analytici Economic Intelligence Unit odhadují, že export zboží a služeb v letošním roce opadne o 11,3 % a v následujícím roce poroste o 8,4 %, import by měl klesnout o 13,6 %, zato o rok později stoupnout o 12,2 %.

Podkapitoly:

- 2.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo
- 2.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU
- 2.3. Komoditní struktura
- 2.4. Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)
- 2.5. Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)
- 2.6. Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

2.1 Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

v mil. EUR	2015	2016	2017	2018	2019
vývoz FOB	22 982	24 126	27 916	28 647	29 856
dovoz CIF	26 357	26 181	30 286	32 148	33 303
saldo	-3 374	-2 055	-2 370	-3 501	-3 447

Zdroj: [Bulharská národní banka](#)

2.2 Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

Teritoriální struktura zahraničního obchodu Bulharska v roce 2019 (v mil. EUR, podíl v %)

dovoz země	objem (mil. EUR)	podíl v %	vývoz země	objem (mil. EUR)	podíl v %
Německo	4 407,8	14,8	Německo	3 638,2	10,9
Rumunsko	2 599,6	8,7	Rusko	3 088,0	9,3
Itálie	2 190,5	7,3	ČLR	2 813,3	8,4
Řecko	2 011,5	6,7	Itálie	2 435,7	7,3
Francie	1 130,2	3,8	Turecko	2 192,0	6,6
Belgie	850,2	2,8	Rumunsko	1 837,2	5,5

ČLR	816,2	2,7	Řecko	1 235,7	3,7
Španělsko	813,0	2,7	Polsko	1 069,1	3,2
Holandsko	756,6	2,5	Francie	997,6	3,0
Česko	709,7	2,4	Holandsko	890,3	2,7

Struktura zahraničního obchodu Bulharska v roce 2019 podle regionů (v mil. EUR, podíl v %)

dovoz region	objem (mil. EUR)	podíl v %	vývoz region	objem (mil. EUR)	podíl v %
EU (EU-28)	17 179,9	51,6	EU (EU-28)	19 827,7	66,4
Evropa bez EU a Balkánu	4 096,7	12,3	Evropa bez EU a Balkánu	1 365,5	4,6
Balkán	3 201,3	9,6	Balkán	3 466,8	11,6
Asie	6 406,1	19,2	Asie	2 533,5	8,5
Amerika	1 716,7	5,2	Amerika	857,3	2,9
Ostatní	702,6	2,1	Ostatní	1 805,4	6,0
Svět celkem	33 303,4	100,0	Svět celkem	29 856,1	100,0

Zdroj: [Bulharská národní banka](#)

2.3 Komoditní struktura

Komoditní struktura bulharského vývozu a dovozu za rok 2019 v SITC 1 (v mil. EUR)

Zbožové skupiny	Dovoz FOB	Změna v %	Vývoz CIF	Změna v %	Bilance FOB/CIF
Spotřební zboží	7 655,8	+10,1	7 582,8	+6,8	-73,0
Suroviny a materiály	11 525,1	-2,4	11 668,6	+2,5	+143,5
Investiční zboží	8 965,7	+4,7	7 266,4	+0,9	-1 699,3
Energetické zdroje	4 968,7	+6,8	3 268,9	+12,7	-1 699,8
Celkem	33 303,4	+3,6	29 856,1	+4,2	-3 447,3

zdroj: [Bulharská národní banka](#)

2.4 Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

První VT park v BG [SOFIA TECH PARK AD](#) je ve 100 % vlastnictví bulharského státu. Hlavním cílem společnosti je realizace projektů, které mají vytvářet příznivé investiční klima pro rozvoj výzkumné, inovační a technologické kapacity BG. Za tímto účelem SOFIA TECH PARK spolupracuje se soukromými a veřejnými partnery.

Kontakty:

Sofia Tech Park JSC
111, Tsarigradsko Shose Blvd.
Laboratory Building, 2nd floor

Sofia 1784, Bulgaria

E-mail: office@sofiatech.bg

Tel.: +359 889 900 603

Fax: +359 2 447 28 98

V BG existuje Státní společnost Industriální zóny, jejímž vlastníkem je Ministerstvo hospodářství. Společnost se zaměřuje na projektování a rozvoj průmyslových a industriálních zón, řízení průmyslových parků a technologických středisek, přičemž poskytuje i další služby pro investory. Společnost operuje průmyslové zóny ve městech Varna, Ruse, Vidin, Svilengrad, Stara Zagora, ekonomickou zónu Sofie-Božurište a industriální a logistický park v Burgasu. Dalších pět projektů je ve fázi rozvoje: Teliši (Pleven), Kardžali a Varna (Západ). Informace o zónách naleznete na webu [Státní společnosti Industriální zóny](#).

Kontakty:

National company Industrial zones

1, Angel Kanchev Str.

1000 Sofia, Bulgaria

Tel.: +359 2 8902 902

Fax: +359 2 9871 684

www.industrialzones.bg | www.nciz.bg E-mail: office@nciz.bg

Nejvýznamnější průmyslová zóna s řadou provozů zahraničních firem se nachází u města Plovdiv - [Trakija ekonomická zóna](#) a [Plovdiv Free Zone](#).

V Bulharsku existuje celkem 67 průmyslových zón a parků, jejichž seznam je k dispozici [na webových stránkách BCCI](#).

2.5 Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

	2015	2016	2017	2018	2019
PZI (v mil. EUR)	2 000,9	927,2	1 618,9	1 027,9	1 092,4

zdroj: [Bulharská národní banka](#)

Odvětvová struktura:

Dlouhodobě převládají investice do oblasti obchodu, finančních služeb, stavby a pronájmu nemovitostí, finančního zprostředkovatelství, automobilového průmyslu. Dalšími sektory jsou: doprava, výroba a distribuce energií a vody, zpracovatelský průmysl.

Teritoriální struktura:

země s největším podílem PZI v roce 2019	roční objem PZI	podíl z celku
Velká Británie	304,0	27,8

Holandsko	284,6	26,1
Německo	167,6	15,3
Rusko	141,8	13,0
Rakousko	118,5	10,8
Lucembursko	105,4	9,6
Itálie	93,9	8,6
Kypr	76,8	7,0
Irsko	46,9	4,3
Švýcarsko	43,0	3,9
Maďarsko	40,4	3,7

zdroj: [Bulharská národní banka](#)

Dlouhodobě nejvýznamnějším investorem je NL (jde ale většinou o cizí firmy registrované v NL, např. ruský Lukoil), za ním bez velkých rozdílů jsou seřazeny AT, DE, UK, CH, HU, GR, RU, LU. CZ se pohybuje na začátku druhé desítky největších investorů.

Mezi největší investory v BG patří firmy Solvay, AES, Lukoil, Lufthansa Technik GmbH., Schneider Electric, Yazaki, Carlsberg, Witte Automotive, Siemens, Cronospan, Microsoft, Hewlett Packard, SAP, Nestle, Kraft Foods, ČEZ, Energo Pro, EVN.

2.6 Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Podmínky vstupu zahraničních investic do Bulharska upravuje zákon o podpoře investic. V souladu s tímto zákonem jsou investoři rozděleni do dvou kategorií v závislosti na výši investic, tj. do kategorie A s investicí nad 16 milionů EUR a kategorie B s investicí v rozmezí od 8 do 16 milionů EUR. Investorům kategorie „A“ a „B“ stát prostřednictvím agentury InvestBulgaria poskytuje výhody v podobě výrazného zkrácení vyřizovacích procedur, poskytnutí předprojektové dokumentace, informací o potenciálních partnerech v zemi a všech nezbytných administrativních procedurách vztahujících se k implementaci konkrétního investičního projektu.

Zahraniční investory až doposud Bulharsko lákalo díky vysokému potenciálu růstu, tj. nenasycenosti ekonomiky v mnoha směrech podnikání a segmentech trhu. Významnou roli i nadále sehrává zeměpisná poloha. Bulharsko je spojovacím článkem Evropské unie se zeměmi černomořského regionu, Blízkého východu a střední Asie a protíná ho několik evropských dopravních koridorů, jak ve směru sever-jih, tak i západ-východ. Tato země se v posledních letech zdála být poměrně lákavou, i pokud se jedná o investice do turistického ruchu, a zejména do nemovitostí na černomořském pobřeží a v horských turistických a lyžařských střediscích. (Některá střediska na pobřeží - zejména Nesebar-Slunečné pobřeží, ale i Bansko jako horské středisko, jsou dnes již "přeinvestovány" a nelze předpokládat jejich další výraznější rozvoj v tomto směru).

Členství v EU formálně zajišťuje poměrně vysokou úroveň ochrany investic; reálně však zahraniční investoři čelí různým problémům – od pozdního vrácení DPH za exportní produkci, přes regulatorní a politický tlak až po justici někdy zaujaté konající v soudních sporech ve prospěch domácích subjektů, ať již soukromých či státních. Za příklad mohou sloužit zpolitizovaná rozhodnutí antimonopolního úřadu (KZK) ve věci prodeje aktivit ČEZ v BG či ve věci nákupu místní TV Nova

ze strany české skupiny PPF v roce 2018. KZK v obou případech zamítl transakci s jednoznačně nesmyslným odůvodněním. Následně soud v reakci na protestné podání v obou případech vypsál termín jejich projednávání až cca 10 měsíců od doručení podání.

Klíčovým pozitivním faktorem (jak historie posledních více než deseti posledních let ukázala) byla naopak lepší se makroekonomická stabilita v zemi a zejména dnes již dlouhodobá fixace domácí měny k euru v rámci tzv. „currency boardu“, což zabránilo opětovnému roztočení spirály hyperinlace, obdobné té, která Bulharsko tvrdě zasáhla v letech 1996-97. Motivujícím faktorem nejenom pro zahraniční investory, ale i pro rychlejší růst ekonomiky obecně, bylo snížení korporativní daně na úroveň 10 % od počátku roku 2007, stejně jako zavedení rovné - rovněž desetiprocentní - daně z příjmu fyzických osob. Pokud jde o korporativní daň, poskytuje stát úlevu až do úrovně 0 % při investicích v regionech s vysokou nezaměstnaností.

Přehledně zpracované aktuální informace o všech aspektech vstupu zahraničních investorů do Bulharska vč. teritoriální a odvětvové struktury PZI v Bulharsku jsou k dispozici na internetových stránkách agentury [InvestBulgaria](http://investbulgaria.com).

3. Vztahy země s EU

Bulharsko je členem EU od 1. 1. 2007. Je nejchudší zemí EU, prosazuje co největší stupeň integrace a kohezní politiku EU. Bulharsko je od vstupu do EU až dosud pod dohledem kontrolního a verifikačního mechanismu EK (soudnictví, vymahatelnost práva a antikorupční opatření a legislativa). Současná vládní koalice pod vedením strany GERB formálně prosazuje proevropskou politiku, v praxi však v řadě politik populisticky ustupuje (např. oblast energetiky, přetrvávající nedostatky v oblasti justice a vymahatelnosti práva bez skutečné vůle k jejich řešení apod.).

Bulharsko předsedalo Radě EU v prvním pololetí roku 2018. Hlavní prioritou BG PRES byly vztahy EU se zeměmi západního Balkánu a jejich evropská integrace. Na toto téma se v Sofii uskutečnil summit EU.

Podkapitoly:

- 3.1. [Zastoupení EU v zemi](#)
- 3.2. [Obchodní vztahy země s EU](#)
- 3.3. [Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU](#)

3.1 Zastoupení EU v zemi

Zastoupení EU v BG (jako ČS EU) existuje ve formě [Delegace EK](#). Rezidentní ZÚ ČS EU v zemi jsou: AT, BE, UK, DE, GR, DK, IE, ES, IT, PL, PT, RO, SK, HU, FI, FR, NL, HR, CZ, SI, SE.

3.2 Obchodní vztahy země s EU

Bulharsko jako ČS EU je členem vnitřního trhu EU, čímž se řídí i pravidla obchodování se zeměmi EU. Určité problémy však nastávají v momentu potřeby vymahatelnosti práva při obchodních sporech. Některé země EU, včetně CZ, nezrušily po vstupu BG do EU dvoustranné smlouvy o ochraně investic.

3.3 Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

BG jako ČS EU využívá financování z OP EU.

V rámci druhého programového období BG obdrželo 7,4 mld. EUR, v zemědělství 15 mld. EUR, z čeho 10,4 mld. byly přímé platby na plochu zem. půdy.

V rámci nového programového období **2014–2020** BG obdrží celkem 7,422 mld. EUR dle 7 OP:

- Doprava a dopravní infrastruktura
- Životní prostředí
- Regiony v růstu
- Inovace a konkurenceschopnost
- Rozvoj lidských zdrojů
- Výzkum, vzdělávání a vývoj
- Dobré řízení

Největší objem prostředků je určen pro OP Doprava (zejména železniční infrastruktura), OP Životní prostředí a OP Regiony v růstu. [Podrobnější finanční alokace pro jednotlivé OP.](#)

Pokud jde o zemědělství, v programu Rozvoj venkova by mělo BG obdržet v období 2014–2020 2,967 mld. EUR.

4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Obchodní a ekonomická spolupráce s BG staví na dobrém jménu CZ a její produkce, na výhodách plynoucích ze společného trhu EU i na podobných procesech politických a ekonomických reforem po roce 1990, ve kterých ale má CZ citelný náskok. Výsledkem je relativně velmi dobrý objem i široké spektrum obchodní výměny i značný objem investic CZ firem v BG.

Podkapitoly:

- 4.1. [Balance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let](#)
- 4.2. [10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu](#)
- 4.3. [Vzájemná výměna v oblasti služeb](#)
- 4.4. [České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce](#)
- 4.5. [Smluvní základna mezi oběma státy](#)
- 4.6. [Zahraniční rozvojová spolupráce](#)

4.1 Balance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz	739 090	736 471	722 919	849 679	917 131
Dovoz	310 011	359 432	517 697	671 657	722 462
Obrat	1 049 100	1 095 904	1 240 617	1 521 336	1 639 593
Saldo	429 079	377 039	205 222	178 022	194 669

v tis. EUR

zdroj: Český statistický úřad

V roce 2019 se zvýšil vývoz z ČR do BG o 7,9 %, dovoz z BG do ČR o 7,6 %, celkový obrat o 7,8 % a bilance ve prospěch české strany o 9,4 %.

4.2 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

TOP 10 komodit českého vývozu do Bulharska v roce 2019:

Kód zboží	Název zboží	v tis. EUR	podíl z celku v %
8703	Osobní automobily a jiná motorová vozidla	102 633	11,2
8517	Telefonní přístroje, včetně telefonů pro celulární síť	98 268	10,7

8538	Části a součásti vhodné pro použití výhradně nebo hlavně se zařízeními	37 287	4,1
8543	Elektrické stroje a přístroje s vlastní individuální funkcí	34 857	3,8
8415	Stroje přístroje klimatizační	28 840	3,1
8544	Izolované (též s lakovaným povrchem nebo anodickým okysličením) dráty,	28 041	3,1
3004	Léky odměřené ne krev antisera ap vata aj	26 105	2,8
5105	Vlna chlupy zvířecí jemné hrubé mykané česané	26 043	2,8
8536	Elektrická zařízení k vypínání, spínání nebo k ochraně elektrických obvodů	20 217	2,2
8471	Stroje automat zprac dat jednotky snímače ap	18 721	2,1

TOP 10 komodit dovozu z Bulharska do ČR v roce 2019:

Kód zboží	Název zboží	v tis. EUR	podíl z celku v %
8544	Izolované (též s lakovaným povrchem nebo anodickým okysličením) dráty	143 171	19,8
8536	Elektrická zařízení k vypínání, spínání nebo k ochraně elektrických obvodů	98 675	13,7
8538	Části a součásti vhodné pro použití výhradně nebo hlavně se zařízeními	66 137	9,2
9401	Sedadla (jiná než sedadla čísla 9402), též proměnitelná v lůžka	31 010	4,3
3004	Léky odměřené ne krev antisera ap vata aj	29 908	4,1
8708	Části, součásti a příslušenství motor. vozidel	20 970	2,9
7322	Radiátory ohříváče ap části z železa oceli	14 267	2,0
8537	Tabule, panely, ovládací stoly, pulty, skříně a jiné základny	14 093	2,0
8532	Elektrické kondenzátory, pevné, otočné nebo dolaďovací	12 312	1,7

	(přednastavené)		
7604	Tyče pruty profily hliníkové	9 910	1,4

Zdroj: ČSÚ

4.3 Vzájemná výměna v oblasti služeb

Běžný účet ČR v geografickém členění s BG v r. 2019 (v mil. CZK), zdroj: ČNB			
	2019		
Položka	Kredit	Debet	Balance
Běžný účet	24 060,7	30 585,5	-6 524,9
Zboží	19 367,5	16 029,1	3 338,3
Služby	3 329,6	12 766,1	-9436,5
Výrobní služby u cizích fyzických vstupů (služby zpracování zboží)	19,2	8,5	10,7
Opravy a údržba jinde neuvedené	38,3	95,7	-57,5
Doprava	1 245,6	776,1	469,5
Cestovní ruch	578,2	1 820,4	-1 242,3
Stavební práce	0,5	1,5	-1,0
Pojišťovací služby a penzijní financování	473,6	9 491,0	-9 017,4
Finanční služby	40,3	5,6	34,7
Poplatky za využívání duševního vlastnictví jinde neuvedené	249,2	8,4	240,8
Telekomunikační služby, služby v oblasti počítačů a informační služby	59,9	82,3	-22,4

Ostatní podnikatelské služby	624,1	474,6	149,4
Osobní, kulturní a rekreační služby	0,9	1,9	-1,0
Výrobky a služby vládních institucí jinde neuvedené	0,0	0,0	0,0
Služby nezařazené	0,0	0,0	0,0
Prvotní důchody	814,4	743,8	70,5
Druhotné důchody	549,2	1 046,4	-497,2

4.4 České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Po vstupu Bulharska do Evropské unie 1. 1. 2007 české firmy projevovaly zvýšený zájem o bulharský trh a působí na něm s daleko větší intenzitou. Česká republika a české výrobky mají v Bulharsku tradičně dobré jméno. Českým investorům se daří v Bulharsku pronikat do perspektivních oborů jako je energetika, strojírenství, dopravní infrastruktura, zdravotnictví nebo kvalitní rychloobrátkové zboží. První české investice v BG se datují do poloviny 90. let 20. století, prvním větším investorem byla firma Korado (výroba plechových radiátorů). ČR se v žebříčku zahraničních investorů v BG pohybuje kolem 10. místa. Dle Bulharské národní banky zaznamenaly české investice v roce 2019 pokles o 38,4 mil. EUR na 631,6 mil. EUR. ČNB uvádí objem českých přímých investic v Bulharsku v roce 2018 ve výši 509,3 mil. EUR, z toho v základním kapitálu 131,6 mil., reinvestovaném zisku 286,6 mil. a ostatním kapitálu 91,1 mil. EUR. Tok přímých investic z ČR do BG v roce 2019 podle ČNB představoval 135,1 mil. EUR, z toho v základním kapitálu 104,2 mil., reinvestovaném zisku 23 mil. a ostatním kapitálu 8 mil. EUR.

PPF koupil jednoho ze tří mobilních operátorů v BG od norské Telenor v roce 2018, v minulém roce pak díky koupi společnosti CME získal i bulharský televizní kanál bTV. V současné době běží schvalovací procedura na úrovni EU a některých antimonopolních úřadů dotčených zemí. Do té doby směřovaly největší české investice do sektoru energetiky.

ČEZ a.s. a Energo-Pro vlastní a provozují cca 2/3 BG elektrické distribuční sítě a produkční kapacity zejména v oblasti obnovitelných zdrojů. ČEZ v roce 2017 zahájil jednání o prodeji svých aktiv v BG, koncem roku 2017 prodal tepelnou elektrárnu ve Varně. Snaha ČEZ opustit bulharský trh je částečně způsobena celkovou změnou investiční strategie a jejího

regionálního zaměření. Do značné míry jsou však příčinou i negativní vlivy na jeho podnikání v zemi, způsobené zejména netržními zásahy státních institucí v sektoru energetiky, které provázejí podnikání ČEZ v zemi téměř od samého počátku v roce 2004. Z tohoto důvodu např. všechny tři distribuční firmy (ČEZ, Energo-Pro a EVN) vedou arbitrážní řízení proti BG státu v hodnotě kolem 1 mld. EUR. Státní instituce kladou překážky i v současnosti v procesu prodeje aktiv ČEZ v BG, proto není jasné, kdy tento proces bude ukončen. Antimonopolní úřad rovněž zmařil nákup bulharské TV Nova ze strany PPF Group.

Dalšími většími investory jsou Korado (výroba radiátorů), ŽPSV Uherský Ostroh (výroba betonových dílů pro dopravní infrastrukturu), Jelínek (výroba lihovin), AŽD Praha (elektrická zařízení pro dopravní infrastrukturu), Koh-i-nor (výroba školních a kancelářských potřeb), CK Alexandria (cestovní ruch), BTL (zdravotní technika), Karlovarské minerální vody (výroba a distribuce nealkoholických nápojů).

Další významnější firmy působící na BG trhu jsou SOR Libchavy, Škoda Electric, Noen, Kool Trading, Metroprojekt, Otavan, ČKD Blansko.

Bulharské investice v Česku dosáhly podle údajů ČNB za rok 2018 7,5 mil. EUR, z toho v základním kapitálu 10,7 mil. EUR, ostatní kapitál vykázal zápornou bilanci -3,2 mil. EUR. Tok přímých investic z BG do ČR v roce 2019 podle ČNB představoval -4,1 mil. EUR, z toho v reinvestovaném zisku 0,2 mil. a ostatním kapitálu -4,4 mil. EUR.

4.5 Smluvní základna mezi oběma státy

Smluvní základna s BG nepostrádá základní smluvní dokumenty k zajištění bilaterálních ekonomických aktivit. Vzájemný obchod mezi CZ a BG od vstupu BG do EU podléhá pravidlům a podmínkám jednotného trhu EU. Dvoustranné smluvní vztahy (bez režimu vzájemného obchodu) v oblasti hospodářské spolupráce jsou založeny na Smlouvě o přátelských vztazích a spolupráci mezi ČSFR a BR, která byla podepsána 6. dubna 1992. K dalším – pro rozvoj hospodářských vztahů významným – dokumentům patří Dohoda mezi vládou ČR a vládou BR o vzájemné podpoře a ochraně investic a Smlouva mezi ČR a BR o zamezení dvojího zdanění. V roce 2004 podepsaly Ministerstvo průmyslu a obchodu ČR a bulharské Ministerstvo hospodářství, energetiky a turistiky Dohodu o spolupráci, na jejímž základě vznikla Smíšená pracovní skupina, která se schází k (více či méně) pravidelným konzultacím; naposledy zasedla v r. 2018 v Sofii.

4.6 Zahraniční rozvojová spolupráce

Rozvojová pomoc se BG neposkytuje.

5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

Mapa globálních oborových příležitostí je publikací Ministerstva zahraničních věcí České republiky určenou českým exportérům, a nyní je dostupná již ve svém pátém aktualizovaném vydání. Mapa poskytuje podnikatelům jednoduchý přehled vývozních příležitostí na zahraničních trzích a je dostupná v papírové, flash disk i v online verzi. Více informací lze nalézt [zde](#)

Podkapitoly:

5.1. [Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty](#)

5.2. [Kalendář akcí](#)

5.1 Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Příležitosti pro český export

Automobilový průmysl

Se zvyšováním koupěschopnosti obyvatel nadále meziročně roste počet prodaných nových automobilů (růst o 8,5 % v roce 2019, celkem 43 368 osobních a nákladních automobilů). Vzhledem k vysoce převládajícímu dovozu ojetých automobilů a vysokému průměrnému stáří vozů je v zemi vysoká poptávka po náhradních dílech. Automobilový průmysl (z větší části FDI) patří k nejrychleji rostoucím v zemi a posílil již na 10% podíl na HDP, zatím však nejde o výrobu celých automobilů. Vláda se nevzdala naděje na výstavbu továrny koncernu VW v zemi s ohledem na složitou situaci ve vztahu EU s Tureckem, které bylo podle všeho koncernem preferováno. Nadále platí priorita obnovy vozového parku hromadné dopravy (autobusy, tramvaje, trolejbusy, elektrobusy), a to zejména s ohledem na potíže se znečištěním vzduchu ve velkých městech. Vláda proto přesunula 518 mil. BGN (cca 265 mil. EUR) z OP Životní prostředí a umožnila deseti největším městům v zemi vypsat výběrová řízení na tramvaje, trolejbusy a elektrobusy.

Energetický průmysl

Budování nových kapacit se předpokládá převážně v sektoru obnovitelné energie (zejména solární zdroje). Vláda oživila projekt výstavby jaderné elektrárny Belene, vyhlásila výběrové řízení na investora a dodavatele, v prvním pololetí roku 2020 by měla vybírat z užšího seznamu investorů (Rusko, Čína, Jižní Korea) a dodavatelů (USA, Francie). Pokračuje likvidace reaktorů v jaderné elektrárně v Kozloduji, jež vyžaduje značné investice včetně financování z fondů EU. Výstavba nových konvenčních zdrojů se nepředpokládá, přitom Bulharsko musí řešit otázku uzavření nevyhovujících tepelných elektráren a dalších zdrojů ve vazbě na cíle EU. Nejvýznamnější podíl v energetickém mixu představují tepelné elektrárny a JE Kozloduj. BG již nyní plní 20 % cíl podílu OZE. Energetika si vyžádá v následujících letech značné investice do obnovy výrobních zařízení, přenosové i rozvodné sítě, jakož i posílení energetické efektivity.

Chemický průmysl

Prostor pro uplatnění v BG má široká škála výrobků chemického průmyslu. Díky pokračující výstavbě rezidenčních i komerčních objektů nacházejí uplatnění barvy, nátěrové hmoty, izolace apod. Se zvyšováním životní úrovně se zvyšuje spotřeba čistících prostředků, pánské a dámské kosmetiky. S rozvojem zemědělství, a zejména rostlinné výroby, se zvyšuje poptávka po insekticidech, herbicidech, hnojivech. Velká poptávka je po surovinách a polotovarech (polyamidy, propyleny atd.), které se používají v chemickém, textilním průmyslu, při výrobě umělých hmot, obalových materiálů atd.

ICT

V Bulharsku se rychle zvyšuje podíl outsourcingu na výkonu ekonomiky a stává se zemí s jeho nejvyšším podílem na HDP v rámci EU (do roku 2020 by dle Bulharské outsourcingové asociace měl tento podíl představovat 6 % HDP). V této návaznosti se zvyšují dovozy počítačů a jejich periferií, hardwaru, softwaru, telekomunikačních zařízení apod. Bulharsko se také snaží o posílení pozice vhodného teritoria pro ICT startupy, buduje inkubátory a podporuje digitalizaci ekonomiky.

Obranný průmysl

V příštích letech plánuje armáda velké projekty modernizace výzbroje a vybavení v hodnotě téměř 2 mld. EUR. Probíhají výběrová řízení na nákup obrněných vozidel pěchoty, stíhacích bojových letadel a vojenských lodí. Zvažuje se i modernizace tanků T-72. Poptávka se v souladu s těmito plány zřejmě zaměří zejména na leteckou techniku, obrněná vozidla, kybernetickou bezpečnost, komunikační, informační a navigační systémy, optoelektroniku, ochranu bezpečnostní infrastruktury.

Stavební průmysl

Stavebnictví se po krizi po roce 2008 opět dostalo do růstové fáze. Staví se zejména obytné rezidenční objekty, výrobní haly v průmyslových zónách, infrastruktura (sofijské metro, dálnice, rekonstrukce silnic a železnic, komunální infrastruktura). Předpokládá se pokračování ambiciózního programu renovace panelových budov, na něž byla v posledních letech vyčleněna částka cca 1 mld. BGN (cca 511 mil. EUR), ale s menší intenzitou. Značná část projektů je financována z programů EU.

Textilní a obuvnický průmysl

Bulharsko má rozvinutý textilní průmysl, zejména šití oděvů. Země vyváží konfekci, kterou si zde nechávají šít přední evropské značky. Na rozdíl od ČR však nemá dostatečné kapacity pro výrobu látek. Perspektivní je i český vývoz hotové konfekce v některých segmentech, které dostatečně nepokrývá domácí výroba, např. outdoorové oděvy. Odbyt konfekce se bude zvyšovat díky trvale rostoucím příjmům a spotřebě domácností.

Vodohospodářský a odpadní průmysl

Vodohospodářský sektor země je ve velmi špatném stavu, nebylo zde dlouhá léta dostatečně investováno do obnovy rozvodných sítí. Výraznější zlepšení nepřinesl ani vstup do EU, ztráty při dodávkách pitné vody se za toto období snížily pouze o necelé 1 % dosahují nejvyšší hodnoty v EU – 61,5 %. Studie Světové banky odhaduje, že v nejbližších 10 letech by se v sektoru mělo investovat více než 6 mld. EUR, z čehož fondy EU by měly pokrýt 30–40 % této částky. V současném programovém období je pro sektor vyčleněno 1,2 mld. EUR.

Zdravotnický a farmaceutický průmysl

Výdaje na zdravotnictví v roce 2019 dosáhly 8 % HDP (16. místo v EU), veřejné výdaje však dosáhly pouze 4,5 % (52 %), přibližně stejnou část dopláceli občané z vlastní kapsy (48 %). V zemi je mimořádně vysoký podíl plateb pacientů na celkových výdajích ve zdravotnictví, který činí až 46,5 %, veřejné zdravotní pojištění pokrývá 48,5 % a soukromé pojišťovny 5 %. Rychle roste soukromý sektor, který má 31 % podíl na trhu se zdravotnickými službami. Bulharsko nabízí dobré příležitosti pro modernizaci vybavení nemocnic ve veřejném i soukromém sektoru.

Zemědělský a potravinářský průmysl

Vzhledem ke strmému nárůstu průměrných mezd (v současnosti pravidelně až 10 % p. a.) se zvyšuje koupěschopnost obyvatel. S mírným zpožděním dochází rovněž ke zvyšování maloobchodních tržeb (tempo 2 - 3 % v roce 2019), nejprve se to projevilo u zboží krátkodobé, a později i dlouhodobé spotřeby. Zároveň dochází ke změně chování spotřebitelů v oblasti nákupu potravin, která je způsobena zejména postupným zvyšováním tržního podílu řetězců a s tím spojenými dovozy potravin, které na bulharském trhu nebyly obvyklé a postupně si získávají důvěru a oblibu u spotřebitelů (např. jogurty, tvarohy, sušenky, trvanlivé smetany, šlehačky atd.). Perspektivní je i trh s pivem, Bulharsko je na 10. místě v EU v konzumaci na hlavu. V prvním pololetí roku 2019 se objem prodeje meziročně snížil o cca 2 %, avšak jeho hodnota narostla o 1,5 %. V oblibě vede lahvévé pivo (56 %) před čepovaným (18 %) a plechovkami (17 %), preference plastového obalu výrazně klesá (-7 %). České pivo je v zemi stabilně silně uznávanou značkou. Vzhledem ke zvyšující se oblibě nových typů piva (craft) z menších místních výroby, je perspektivní i vývoz malých pivovarů. Zvyšuje se objem prodeje biopotravin a potravinových doplňků. Rychle se rozvíjí zemědělská výroba, dochází k intenzivní obměně strojového parku. Větší důraz, včetně financování z fondů EU (2,9 mld. EUR v OP Rozvoj venkova), je kladen na rostlinnou výrobu (BG se postupně stává

významným vývozcem pšenice).

Železniční a kolejová doprava

Rekonstrukce železničních tratí v zemi je prioritou v rámci financování z fondů EU v současném finančním období. Kompletní rekonstrukcí prochází zejména hlavní trať spojující Evropu s Tureckem. Osobní železniční doprava je monopolem státního přepravce BDŽ. Vozový park si žádá investice do obnovy, proto BDŽ v roce 2019 vyhlásily jak výběrová řízení na údržbu a opravy (137 mil. BGN v průběhu 5 let), tak i na nákup nových lokomotiv (16 souprav za 247 mil. BGN). Posiluje také sektor nákladní dopravy včetně soukromého sektoru (např. multimodální terminály a kombinovaná přeprava vlak-kamión), což opět znamená potřebu investic do lokomotiv a vagónů.

Perspektivní sektor	Konkrétní příležitosti
Zemědělský a potravinářský průmysl	HS 1703 Třtinový nebo řepný cukr a chemicky čistá sacharóza, v pevném stavu
	HS 0401 – Mléko, smetana nezahuštěná, neslazená
	HS 0402 – Mléko, smetana zahuštěná, slazená
	HS 1905 - Pekařské zboží, jemné nebo trvanlivé pečivo, též obsahující kakao
	HS 2203 - Pivo ze sladu
	HS 2402 Doutníky (též s odříznutými konci), doutníčky a cigarety z tabáku nebo tabákových náhražek
	HS 8432 - Stroje a přístroje pro zemědělství, zahradnictví a lesnictví ap.
	HS 8701 – Traktory a tahače
	HS 8438 – Stroje pro přípravu, výrobu potravin nebo nápojů

Automobilový průmysl	HS 4011 – Nové pneumatiky z kaučuku
	HS 8507 - Elektrické akumulátory, včetně separátorů
	HS 8703 - Osobní automobily aj. motorová vozidla pro přepravu osob
	HS 8708 - Části, součásti motorových vozidel čísel 8701 až 8705
	HS 8702 - Motorová vozidla pro dopravu deseti nebo více osob, včetně řidiče
ICT	HS 8471 - Zařízení pro automat. zpracování dat a jejich jednotky; snímače ap.
	HS 8473 - Části, součásti a příslušenství strojů psacích, počítačích
	HS 8517 - Telefonní a ost. přístroje pro vysílání, přijímání hlasu, obrazů aj. dat
	HS 8523 - Disky, pásky, paměťová zařízení, a. média pro záznam zvuku nebo jiného fenoménu ap.
	HS 8528 - Monitory, projektory, bez TV, přijímače televizní
Textilní a obuvnický průmysl	HS 5105 - Vlna a jemné nebo hrubé zvířecí chlupy, mykané nebo česané
	HS 5407 - Tkaniny z příze z hedvábí syntetického
	HS 5903 - Textilie impregnované, povrstvené ap. plasty
	HS 6203 - Obleky saka kalhoty komplety ap pánské chlap
	HS 6201 - Svrchníky kabáty větrovky ap pánské chlapecké

Stavební průmysl	HS 6910 - Keramické výlevky, umyvadla, podstavce pod umyvadla, bidety, koupací vany, záchodové mísy, splachovací nádrže, pisoárové mísy a podobná zařízení k sanitárním a hygienickým účelům
	HS 7211 - Ploché válcované výrobky ze železa nebo nelegované oceli, o šířce < 600 mm, neplátované
	HS 8429 - Samohybné buldozery, angldozery, srovnávače (grejdry), stroje na vyrovnávání terénu (nivelátory), škrabače (skrejpry), mechanické lopaty, rypadla, lopatové nakladače, dusadla a silniční válce
	HS 7605 - Dráty hliníkové
	HS 8415 - Stroje přístroje klimatizační
	HS 4410 - Třískové desky ap. desky ze dřeva nebo z jiných dřevitých materiálů
	HS 3917 - Trubky, potrubí a hadice a jejich příslušenství z plastů
	HS 3922 - Koupací vany, sprchy, odpady (výlevky), umyvadla, bidety, záchodové mísy, záchodová sedátka a kryty, splachovací nádrže a podobné sanitární a hygienické výrobky, z plastů
Zdravotnický a farmaceutický průmysl	HS 7019 - Skleněná vlákna (včetně skleněné vlny) a výrobky z nich (například příze, tkaniny)
	HS 3003 - Léky neodměřené, ne krev, antisera ap., vata aj.
	HS 3004 - Léky odměřené, ne krev, antisera ap., vata aj.
	HS 9018 - Lékařské, zubolékařské nebo zvěrolékařské nástroje a přístroje aj.
	HS 9019 - Přístroje pro mechanoterapii; masážní; psychotechnické aj. přístroje
	HS 9021 - Ortopedické pomůcky a přístroje, berle, chirurgické pásy aj.

Vodohospodářský a odpadní průmysl	HS 8481 - Kohouty, ventily ap. zařízení pro potrubí, kotle, vany aj.
	HS 3917 - Trubky, potrubí a hadice a jejich příslušenství z plastů
Obranný průmysl	HS 8526 - Radiolokační a radiosondážní přístroje, radionavigační a radiové přístroje pro dálkové řízení
	HS8544 - Izolované dráty, kabely aj. izolované el. vodiče vláken
Chemický průmysl	HS 3304 - Kosmetické přípravky nebo líčidla a přípravky pro péči o pokožku (jiné než léky), včetně opalovacích nebo ochranných přípravků; přípravky pro manikúru nebo pedikúru
	HS 3402 - Organické povrchově aktivní prostředky (jiné než mýdlo); povrchově aktivní přípravky, prací prostředky (včetně pomocných pracích přípravků) a čisticí prostředky, též obsahující mýdlo, jiné než čísla 3401
	HS 3808 - Insekticidy, rodenticidy, fungicidy, herbicidy, přípravky proti klíčení a regulátory růstu rostlin, dezinfekční prostředky a podobné výrobky, v úpravě nebo balení pro drobný prodej nebo jako přípravky nebo výrobky (například sirné pásy, knoty a svíčky a mucholapky)
	HS 3902 - Polymery propylenu nebo ostatních olefinů, v primárních formách
	HS 3908 - Polyamidy v primárních formách

Železniční a kolejová doprava	HS 8601 Lokomotivy a malé posunovací lokomotivy závislé na vnějším zdroji proudu nebo akumulátorové
	HS 8603 Železniční nebo tramvajové osobní vozy a nákladní vozy, s vlastním pohonem, jiné než čísla 8604
	HS 8606 Železniční nebo tramvajové nákladní vozy a vagony, bez vlastního pohonu
	HS 8607 Části a součásti železničních nebo tramvajových lokomotiv nebo kolejových vozidel
Energetický průmysl	HS 8504 - Elektrické transformátory, statické měniče (například usměrňovače) a induktory
	HS 8536 - Elektrická zařízení k vypínání, spínání nebo k ochraně elektrických obvodů, nebo k jejich zapojování, spojování a připojování (například vypínače, spínače, relé, pojistky, omezovače proudu, zástrčky, zásuvky, objímky žárovek a jiné konektory, rozvodné skříně), pro napětí nepřesahující 1 000 V; konektory pro optická vlákna, pro svazky optických vláken nebo pro kabely z optických vláken
	HS 8543 - Elektrické stroje a přístroje s vlastní individuální funkcí, jinde v této kapitole neuvedené ani nezahrnuté

5.2 Kalendář akcí

Mezi nejvýznamnější výstavní akce v roce 2020 lze zařadit:

- Mezinárodní zemědělská výstava AGRA, vinařská VINARIA a potravinářská FOODTECH: 19. – 23. února 2020 v Plovdivu
- Mezinárodní zemědělská výstava BATA AGRO: 11. – 15. května 2020 v Staré Zagoře
- Výstava WORLD OF FURNITURE: 24. – 27. června 2020 v Sofii
- Mezinárodní technický veletrh: 14. – 19. září 2020 v Plovdivu
- Mezinárodní veletrh zdravotnické techniky BULMEDICA BULDENTAL: 16. – 19. září 2020 v Sofii
- Mezinárodní výstavba obranné techniky HEMUS: 30. září – 3. října 2020 v Plovdivu

-
- Mezinárodní medicínská, farmaceutická a dentistická výstava MEDICUS DENTO GALENIA: 21.- 24. října 2020 v Plovdivu
 - Mezinárodní výstava stavebnictví STROIKO: říjen 2020 v Sofii

Zdroje:

- [Kalendář akcí v Bulharsku](#)
- [Mezinárodní veletrh v Plovdivu](#)
- [Inter Expo Center v Sofii](#)

Poznámka: Řada akcí se v důsledku koronavirové pandemie a nouzového stavu přesunula na jiný termín, příp. může dojít ještě k dalším změnám.

6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Bulharský trh je globalizovaný, což přináší i silnou konkurenci. Kvalitní zboží se považuje za samozřejmost, hlavní bývá konkurenceschopná cena doplněná o výhodné platební podmínky. Dodavatel musí splnit veškeré požadavky na logistiku, jako jsou termíny dodávek, značení a balení zboží apod.

Podle společnosti Euromonitor International je bulharský distribuční trh nadále podporován zejména tradičními a často nezávislými obchody s potravinami a obchůdky, jejichž počet je odhadován na cca 35 000. Postupně však získávají na trhu větší podíl moderní supermarkety a řetězce, kterých bylo na trhu v roce 2016 kolem 4 200.

Podkapitoly:

- 6.1. [Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej](#)
- 6.2. [Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu](#)
- 6.3. [Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku](#)
- 6.4. [Požadavky na propagaci, marketing, reklamu \(využití HSP\), významné veletrhy a výstavy v teritoriu](#)
- 6.5. [Problematika ochrany duševního vlastnictví](#)
- 6.6. [Trh veřejných zakázek](#)
- 6.7. [Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka](#)
- 6.8. [Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk\(y\), státní svátky, pracovní a prodejní doba](#)
- 6.9. [Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria \(oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince\)](#)
- 6.10. [Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR](#)
- 6.11. [Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU](#)

6.1 Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Malo- a velkoobchodní prodej

Infrastruktura prodejní sítě se postupně zlepšuje. Řetězce supermarketů a hypermarketů se kromě hlavního města Sofie a krajských měst rozšiřují i do menších měst okresního významu, i když prozatím většina obchodů v menších městech je ve vlastnictví malých podnikatelů a jejich nabídka zboží a služeb je na nižší úrovni.

Bulharské řetězce:

- [Fantastiko](#) - potraviny a smíšené zboží, rodinná bulharská firma, založená v roce 1991, dnes provozuje 42 supermarketů po celé zemi a počet nadále roste, zaměstnává 3 100 zaměstnanců, vlastní logistické centrum nedaleko Sofie, podle jejích údajů denně v síti nakoupí na 100 tis. zákazníků, firma nabízí i cateringové služby, vlastní klub, bowlingový sál, obchodní centrum SkyCity Mall v Sofii. obrat skupiny 2018 108 mil. USD
- [Technopolis](#) - elektronika, první obchod otevřen v roce 2001, dnes provozuje 33 hypermarketů v 25 velkých městech, patří společnosti Videolux Holding
- [Technomarket](#) - elektronika, vlastník Market Investment AD, firma vznikla v roce 1992 původně jako K and K Electronics, 36 hypermarketů ve 32 městech
- [Densi](#) - elektronika, firma zahájila činnost v roce 1993
- [ZORA](#) - elektronika, 29 let na trhu, 38 prodejen po celé zemi, 641 zaměstnanců
- [Praktiker](#) - hobbymarket, původně vlastněný německou mateřskou společností, v roce 2014 přešla bulharská část pod Videolux Holding (vlastník Technopolisu), 11 hypermarketů ve velkých městech

Zahraniční řetězce:

- potraviny

- [METRO Cash&Carry](#) - nadnárodní skupina METRO AG se sídlem v Německu, vstup na trh v roce 1999, 11 prodejen v Sofii, Plovdivu, Varně, Burgasu, Ruse, Staré Zagoře, Blagoevgradu, Veliko Tarnovu a Plevnu, 2 300 zaměstnanců
- [BILLA](#) - součást skupiny REWE, na trhu od roku 2000, 130 prodejen v 38 městech, 4 300 zaměstnanců, obrát 2018 449 mil. USD
- [Kaufland](#) - součást skupiny Schwarz Gruppe (DE), vstup v roce 2006, 60 hypermarketů po celé zemi, 6 000 zaměstnanců, 919 mil. USD obrát 2018
- [Lidl](#) - rovněž součást Schwarz Gruppe (DE), vstup v roce 2010, 86 prodejen ve 45 městech po Bulharsku (2017), 2 380 zaměstnanců, obrát 2018 553 mil. USD
- [HIT](#) - německá rodinná firma Grocery Stores & Supermarkets Industry otevřela první hypermarket v Sofii v roce 2004, 2 hypermarkety v Sofii, spolupráce s REWE, obrát 2018 20 mil. USD
- [T-Market](#) - litevská skupina Vilniaus prekyba vlastní od roku 2005 řetězec 87 prodejen pod značkou T-Market, zaměstnává přes 2 000 zaměstnanců, obrát 2018 168 mil. USD
- [CBA Bulgaria](#) - součást nadnárodní skupiny CBA se sídlem v Maďarsku, v BG síť vznikla v roce 2003 spojením 25 obchodních sítí s 86 prodejny v zemi, má 5 regionálních středisek s vlastními sklady, obrát 2018 82 mil. USD

- nábytek

- [IKEA](#) - v r. 2011 byla otevřena první prodejna IKEA v Bulharsku, nábytkový řetězec vstoupil na bulharský trh prostřednictvím franšízy se společností House Market S.A. vlastníci obchodní řetězec IKEA v Řecku

- drogerie

- [dm Bulgaria](#) - součást německé nadnárodní skupiny dm-drogerie markt, 80 prodejen, 747 zaměstnanců
- [Lilly Drogerie](#) - funguje v Bulharsku od roku 2010 prostřednictvím 85 obchodů v zemi, srbský kapitál

- hobbymarkety

- [Mr. Bricolage](#) - francouzská skupina ANPF, na trhu od roku 2000, 11 hypermarketů v 8 městech, 600 zaměstnanců
- [Praktis](#) - turecká skupina, na trhu od roku 2003, 7 prodejen
- [Bauhaus](#) - v r. 2012 vstoupil na bulharský trh, švýcarská nadnárodní skupina

Ve větších městech a především v Sofii, Plovdivu, Varně a Burgasu bylo vybudováno v posledních letech množství velkých a moderních nákupních center, jež jsou srovnatelné s podobnými středisky v jiných rozvinutých zemích.

Na trhu s pohonnými hmotami působí v Bulharsku v současné době několik sítí čerpacích stanic nadnárodních společností Shell, OMV, LukOil, dále řeckých a bulharských firem. Odděleně jsou zde rozšířeny též sítě čerpacích stanic plynu. Z ekonomických důvodů je na plynový pohon přebudována značná část osobních automobilů v Bulharsku, odhadem 20-30%, z toho významná většina na pohon LPG. Jednotný platební systém petrokaret není zatím v Bulharsku rozšířen. U renomovaných distributorů pohonných hmot je možné platit mezinárodními kreditními kartami VISA, MC atd., někteří distributoři nabízejí vlastní kreditní karty určené k nákupu pohonných hmot a služeb (např. Shell a OMV).

Distribuce

Expanze zahraničních řetězců obchodujících s rychloobrátkovým, černým a bílým zbožím, v jejímž důsledku v průběhu let 2009 až 2010 poměrně výrazně vzrostl nejenom počet prodejen v celém Bulharsku, ale rovněž se rozšířilo spektrum nabízených produktů, vedla k prosazení nového distribučního modelu založeného na upřednostňování výstavby vlastních

logistických center před využíváním služeb externích logistických firem.

Nejvíce se k modelu vlastních logistických platforem přiklonily řetězce Billa, Kaufland, Lidl a Technopolis. Jejich centrální logistické základny jsou situovány převážně v dosahu hlavního města Sofie poblíž klíčových dopravních tepen, a to dálnice Trakija (E 80) spojující Sofii s Plovdivem a dálnici Hemus (E 772) směrem na Varnu. Oblíbeným místem pro budování takovýchto center se staly pozemky poblíž městečka Elin Pelin nacházejícího se necelých 30 km východně od hlavního města v dosahu obou zmíněných dálničních tahů. Dalšími výhodnými místy pro umístování logistických center jsou průmyslové zóny v okolí Plovdivu, kde se kromě jiných nachází logistická platforma řetězce Kaufland, která je svou plochou 67 tis. m² zatím největším centrem svého druhu v Bulharsku.

Duální distribuční model (tj. vlastní logistickou infrastrukturu v kombinaci s využitím služeb jiných logistických firem) uplatňuje místní řetězec Fantastiko. Uvedený model je výhodnější především z toho důvodu, že Fantastiko provozuje především síť menších prodejen typu cornershop nebo convenient store.

Třetí logistický model je využíván řetězci, jež nemají k dispozici vlastní logistická centra. Tento logistický model využívá např. litevský T-market.

Obchodní řetězce jsou obecně jedním z největších uživatelů logistických ploch v Bulharsku. Výše popsaná tendence preferování investic do výstavby vlastních logistických center před pronajímáním již vybudovaných objektů vede k poklesu cen nájmu předmětných ploch. Průměrná výše nájmu ploch v průmyslových parcích v Sofii se pohybuje kolem 4 eur/m² měsíčně, přičemž v ostatních městech kolísá mezi 1,5-3,0 eur/m² měsíčně. V důsledku uvedeného dochází k útlumu investic do objektů tohoto typu, což alespoň po určitou dobu způsobí vyrovnaní poptávky a nabídky, a tudíž i stabilizaci cen jejich pronájmu.

6.2 Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Odpovědné orgány

1. **Agentura "Celnice" (Agencia "Mitnici")**, ředitel Georgi Kostov, ústředí: ul. Georgi S. Rakovski 47, Sofia 1202, Bulharsko, www.customs.bg
2. **Interministerial Commission for Export Control and Non-Proliferation of Weapons of Mass Destruction** - spadá pod Ministerstvo hospodářství Bulharska, kontakt: Ivan Penchev, ředitel odboru Kontroly mezinárodního obchodu a bezpečnosti, ivan.penchev@mi.government.bg, <http://www.exportcontrol.bg>
3. Ministerstvo hospodářství Bulharské republiky - zodpovídá za obchodní dohody, dodržování závazků z titulu členského státu WTO atd., www.mi.government.bg

Celní řízení při dovozu zboží do BG

1. Uvedení zboží do celního oběhu v BG – uskutečňuje se za podmínky, že zboží bylo uvedeno do oběhu na celním skladu na území BG.
2. Deklarace před celními orgány BG – deklarace zboží se uskutečňuje osobou, která ho uvedla do celního oběhu v BG.
3. Manifestace zboží – uskutečňuje se podáním, tzv. "celním manifestem" ihned po deklaraci zboží celním orgánům BG. Manifestaci lze uskutečnit i obchodním či dalším dokladem, pokud obsahuje veškeré údaje, dle kterých lze zboží identifikovat. Toto řízení se týká zboží, které bylo přepraveno v tranzitním režimu.
4. Určení celního statusu zboží – kategorizace zboží jako místní, cizí či dočasné skladované.
5. Získání celního určení – cizí a místní zboží, předložené celním orgánům, získává celní určení v těchto podobách: uvedení zboží do celního režimu, dovoz zboží do zóny volného obchodu či volného skladu, reexportování, zničení zboží, ponechání ve prospěch státu. Do momentu získání celního určení je zboží v režimu dočasné skladované.
6. Prohlášení – zboží, které bylo uvedeno do celního režimu, lze prohlásit.
7. Kontrola zboží a dokladů – důkladně bývají kontrolovány: dovozní prohlášení, tranzitní doklad – karnet TIR,

mezinárodní faktura, nákladní list, certifikáty.

8. Vyměření cla – všemi druhům zboží, které je dovezeno do BG se vyměřuje clo.

9. Zabezpečení celního závazku – opatření, kterým se stát preventivně snaží minimalizovat celní úniky.

10. Umoření celního závazku - na základě čl. 212, odst. 1. Zákona o celnících, celní závazek na dovezené zboží lze umořit.

11. Zjištění celního deliktu.

12. Odvolání se proti rozhodnutí celních orgánů.

[Další informace](#)

Doklady ke zboží, přepravovanému nákladním autem:

- potvrzení o exportu
- exportní faktura
- jednotný registrační doklad – celní prohlášení
- TIR-karnet
- CMR – nákladní list

[Další informace](#)

6.3 Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Reprezentace - zahraniční zastoupení

Registrace zastoupení (reprezentační kanceláře) zahraniční firmy se provádí u [Bulharské obchodně-průmyslové komory v Sofii](#) v souladu se Zákonem o podpoře investic. Doba potřebná pro registraci zahraničního zastoupení se pohybuje v rozmezí 1 až 3 dnů.

Za účelem registrace se předkládají následující dokumenty:

- žádost o registraci kanceláře (žádost a instrukce k vyplnění je možné najít na [webové stránce](#)),
- registrace firmy v České republice (výpis z obchodního rejstříku),
- oficiální zmocnění pro osobu pověřenou jednat za firmu,
- prohlášení vedení společnosti o zřízení reprezentační kanceláře v Bulharsku,
- originální nebo ověřená plná moc zmocňující osobu k registraci a vedení reprezentační kanceláře v Bulharsku s určením rozsahu pravomocí,
- ověřený podpisový vzor osoby zastupující společnost v Bulharsku,
- potvrzení o úhradě poplatku za registraci reprezentační kanceláře (100 EUR) v hotovosti nebo převodem na účet BCCI,
- vyplněná registrační karta v Bulharské obchodně-průmyslové komoře (BCCI).

Kontakt: Bulgarian Chamber of Commerce and Industry, Parchevitch Street 42, Sofia, tel.: +359 2 9878884, 9811632, fax: +359 2 9873209, e-mail: repres@bcc.bg, www.bcci.bg.

Pobočka

Právnícké osoby registrované v zahraničí, příp. zahraniční podnikatelé (fyzické osoby) mohou v Bulharsku registrovat pobočku své firmy. Pobočka není podle bulharského právního řádu právnickou osobou, musí však vést účetnictví nezávislé na mateřském podniku a nezávisle sestavovat rozvahu a výsledovku, tj. vlastní nezávislou účetní uzávěrku. Pro založení pobočky není nutný základní kapitál. Registrace pobočky zahraničních právnických osob se provádí u [Registrační](#)

[agentury](#) v souladu s bulharským Obchodním zákoníkem.

Společný podnik

V souladu s bulharským obchodním zákoníkem mohou mít společné podniky formu jakékoliv obchodní společnosti (akciová společnost, s.r.o., komanditní společnost, veřejná obchodní společnost apod.), která může být v souladu s tímto zákonem v Bulharsku založena. Kompetentní institucí pro registraci společného podniku je Agentura pro registraci a jí podřízený Obchodní rejstřík.

Při registraci společného podniku se k jednotné formulářové žádosti přikládají:

- notářsky ověřena společenská smlouva
- podpisové vzory statutárních zástupců společného podniku
- zakládací listina podniku registrovaná v Obchodním rejstříku
- příslušné koncese v případě, že společný podnik provádí koncesované činnosti

Podrobné informace ohledně registrace společného podniku v Bulharsku lze získat [zde](#). Zahraniční společnosti mohou využít rovněž služby státní agentury [InvestBulgaria](#).

Investiční legislativa

Bulharská investiční legislativa se řídí podle principu rovnosti bulharských a cizích subjektů. Vykazování obchodní činnosti na území BG nevyžaduje povinnou obchodní registraci kromě určitých sektorů, ve kterých funguje licenční režim. Zároveň s tím neexistuje žádné omezení, co se týče rozměru cizího podílu v bulharských společnostech, vykazujících hospodářskou činnost. Zákony, které upravují obchodní činnost cizích objektů na bulharském území, jsou Obchodní zákoník a Zákon o cizincích.

Druhy společností v BG

- Společnost s ručeným omezeným
- Akciová společnost
- Veřejná obchodní společnost
- Komanditní společnost
- Komanditní akciová společnost

Nezávisle na st. příslušnosti svých zakladatelů, veškeré společnosti, registrované v BG se vnímají jako bulharské právnické osoby, které se zakládají a fungují dle platné bulharské legislativy. Cizí podíl na kapitálu v bulharské společnosti smí být až 100 %. Zřízené společnosti se stávají svéprávnými osobami v okamžiku jejich zapsání do Obchodního rejstříku u Agentury vpisů. Podle bulharské legislativy neexistují žádná omezení, aby cizinci zastávali funkci jednatel společnosti.

Registrace společnosti cizí osobou z EU - EOOD (s.r.o. o jedné osobě) a OOD (s.r.o.)

Při registraci společnosti fyzickou osobou stačí, aby ta měla u sebe doklad totožnosti. Osobní údaje z dokladu se zapisují do registrační evidence. Doklady se vyhotovují v bulharštině vč. ověřeného překladu do příslušného mateřského jazyka

cizí osoby. Doklady jsou shodné s těmi, určené pro bulharské osoby.

Registrace společnosti cizí právnickou osobou z EU

Při registraci společnosti právnickou osobou je potřeba mít:

- výpis z OR o aktuálním stavu cizí společnosti, která má podíl v bulharské společnosti
- rozhodnutí společníků či akcionářů cizí společnosti, že souhlasí se zřízením nové společnosti a že oprávnili určitou osobu, aby za ně jednala vč. podrobně popsanych pravomocí oprávněné osoby: registrovat společnost, podepisovat doklady, založit bankovní účet atd.

Poplatky za registraci OOD či EOOD cizí osobou:

- Poplatky za registraci nové společnosti jsou shodné pro bulharské a cizí občany – 160 BGN.
- Bankovní poplatky na zřízení účtu začínají od 28 BGN.
- Další náklad, který se týká cizích občanů, je překlad dokladů do jejich mateřského jazyka /v případě, že osoba neumí bulharsky/.

6.4 Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Obrat reklamního trhu v Bulharsku dosáhl v roce 2018 415 mil. BGN, tj. o 12 % více než v roce 2017, pro rok 2019 se odhady obratu pohybovaly na úrovni 452 mil. BGN.

V podílu na reklamním trhu vedla v roce 2018 televize (státní i soukromé kanály, 58 % v roce 2018), dále to byla digitální média (24 %, např. Facebook a Google), venkovní reklama/billboardy (10,4 %), rozhlas (4,7 %) a tisk (3,3 %, deníky 24 časa, Trud, Kapital, Monitor, Standart, Sega, Dnevnik (jenom v elektronické podobě), týdeník Ikonomicheski život). Cenové poměry a reklamní metody odpovídají podmínkám v České republice. Podle předpokladů v roce 2019 vzrostly nejvíce podíly televize a digitálních médií, rozhlas a venkovní reklama měly mírně posílit, tisk spíše stagnovat.

Pro orientaci uvádíme odkaz na žebříček digitálních marketingových firem v Bulharsku od www.clutch.co nebo www.themanifest.com.

Účinnou příležitost pro propagaci výrobků na bulharském trhu stále představuje účast na mezinárodních veletrzích a výstavách (viz kapitola Kalendář akcí 5.2.).

6.5 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Duševní vlastnictví je chráněno na standardní úrovni v souladu s pravidly EU. S reálným stavem ochrany, s prosazováním např. autorských práv a s reálnou jurisdikcí v této oblasti zatím nejsou výrazné zkušenosti. Mezi instituce, zodpovědné v Bulharsku za průmyslové vlastnictví, copyrights a související práva patří:

- [Patentový úřad Bulharské republiky](#) (Patent Office of the Republic of Bulgaria)
- [Ministerstvo spravedlnosti BR](#)
- [Rada pro ochranu intelektuálního vlastnictví při Ministerstvu kultury BR](#)
- [Centrum pro duševní vlastnictví](#) (Center for Intellectual Property)
- [Státní portál pro duševní vlastnictví](#) (National Portal for Intellectual Property)

Platné právní normy na ochranu duševního vlastnictví

- Zákon o ochraně konkurence, Státní věstník (SV), č. 39, 1991
- Zákon o patentech a registraci uživatelských modelů (SV č. 64/2006, v platnosti od 9.11.2006)
- Zákon o ochraně nových odrůd rostlin a plemen zvířat, SV, č. 84, 1996
- Zákon o průmyslovém designu, SV, č. 81, 1999
- Zákon o značkách a geografických označeních, SV, č. 81, 14. 9. 1999
- Zákon o topologii a integrálních schématech, SV, č. 81, 1999
- Zákon o geneticky modifikovaných organizmech, SV, č. 27, 2005
- Zákon o copyrightu a souvisejících právech, SV, č. 56, 1993

Ochrana průmyslových vzorů v teritoriu EU

Pro ochranu průmyslových vzorů na teritoriu EU byl vytvořen institut průmyslového vzoru Společenství. Nařízení Rady (ES) č. 6/2002 ze dne 12. prosince 2001 o (průmyslových) vzorech Společenství založilo dvě formy vzoru Společenství: nezapsaný průmyslový vzor Společenství a zapsaný průmyslový vzor Společenství. Obě formy mají účinnost na celém jednotném (nedílném) teritoriu EU, tj. v rozsahu spojeného teritoria 27 členských států EU. (Je možné se setkat s tím, že se namísto oficiálního termínu „průmyslový vzor Společenství“ používá termín „komunitární vzor“ nebo „komunitární design“.)

Spory týkající se ochranných známek Společenství musí být vedeny před soudy pro ochranné známky Společenství.

Každý členský stát musí určit na svém území co nejnižší počet soudů pro ochranné známky Společenství první a druhé instance. **V ČR plní úlohu soudu první instance Městský soud v Praze** a soudem druhého stupně (odvolacím) je Nejvyšší soud v Brně.

Soudy pro ochranné známky Společenství mají výlučnou pravomoc:

- ve věcech všech žalob pro porušení a - připouští-li to národní právo - pro hrozící porušení ochranné známky Společenství;
- ve věcech žalob na určení, že nedochází k porušení, připouští-li je národní právo;
- ve věcech žalob na přiměřenou náhradu za jednání následující po zveřejnění přihlášky ochranné známky Společenství, které bylo kvalifikováno jako porušení práv;
- ve věcech protinávrhů na zrušení nebo prohlášení ochranné známky Společenství neplatnou.

Zrušení práv majitele ochranné známky Společenství může provést:

- OHIM, a to na základě návrhu, který může podat každá právnická nebo fyzická osoba; OHIM = Úřad pro harmonizaci ve vnitřním trhu a sídlí v Alicante, Španělsko
- nebo soud pro ochranné známky Společenství na základě protinávrhu ve sporu z porušení.

6.6 Trh veřejných zakázek

[Agentura pro veřejné zakázky](#) zveřejňuje aktuální tendry v angličtině.

Proces veřejných zakázek v BG je nadále poměrně často netransparentní. Vyznačuje se také nadměrným počtem zrušených tendrů, velmi často z velmi pochybných důvodů, tendry jsou napadány žalobami ihned od momentu vypsání, a navíc stávající zákon umožňuje napadat žalobou tendry i ze strany takových subjektů, které svým předmětem činnosti vůbec nesouvisí s předmětem veřejné zakázky. Vláda se situaci snaží řešit novelou zákona o zadávání veřejných zakázek silně omezující okruh subjektů oprávněných napadat tendry žalobami.

Z těchto důvodů některé důležité velké tendry nejsou uzavřeny i po dobu několika let.

Zajímavé údaje ohledně objemu zakázek na trhu včetně sektorového zaměření, ratingu atd. lze nalézt [zde](#).

6.7 Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka

Řešení obchodních sporů

V případě sporu při plnění obchodních dohod lze dosáhnout jeho řešení za pomoci Bulharské obchodní a průmyslové komory v Sofii, u které působí i Mezinárodní obchodní arbitráž se statutem, který odpovídá mezinárodním požadavkům. Jeho činnost je upravena Zákonem o mezinárodní obchodní arbitráži. Bulharská obchodní a průmyslová komora nabízí ve všech otázkách zahraničněobchodního režimu kompetentní pomoc.

V případě sporů se může zahraniční investor obrátit na státní úřady kompetentní ve věci dozoru nad dodržováním zákonných podmínek a rovnocenného přístupu, jako je například Komise pro cenné papíry a finanční trhy, Kontrolní úřad, Komise pro ochranu konkurence apod. V březnu 2000 Bulharsko podepsalo Konvenci o vyřizování mezinárodních investičních sporů. Uvedená konvence vyřizuje spory vzniklé mezi zahraničními investory a státy, do kterých vložili finanční prostředky.

V současné době vedou mezinárodní arbitrážní řízení proti bulharskému státu dvě české energetické společnosti - ČEZ a Energo-Pro, které viní BG z nedostatečné ochrany jejich investic.

Rizika místního trhu

V případě větších investic do již existujících podniků, zejména v souvislosti s následnou restrukturalizací a zefektivňováním výrobních procesů a z toho vyplývajícím propouštěním zaměstnanců mohou české společnosti očekávat jistá rizika.

Zde zahraniční investoři mnohdy narážejí na odpor odborových organizací podněcujících stávkové pohotovosti zaměstnanců a využívají mediálních prostředků k nátlakovým akcím. Problémem nadále zůstává nedostatečná praktická implementace legislativy EU, nižší kvalita infrastruktury, pomalé soudnictví, byrokracie a s tím spojená korupce.

Česká republika a Bulharsko jsou součástí jednotného evropského trhu. Obě země mají podobné zahraničněpolitické cíle. Za tohoto stavu neexistují v zásadě žádné závažné překážky pro další rozvoj ekonomické a obchodní spolupráce. Brzdícími faktory pro větší expanzi českého exportu a investic však mohou být:

- problémy s vymahatelností práva

- nedostatek rozpočtových prostředků na realizaci infrastrukturních projektů
- korupce a kriminalita vč. projevů organizovaného zločinu v ekonomické sféře
- nižší koupěschopnost obyvatelstva
- důraz na cenový faktor (preferenze zboží s nízkou cenou bez ohledu na jeho původ)
- méně rozvinutý sektor služeb a obchodu
- rostoucí konkurence západních firem, asijských exportérů a místních výrobců

6.8 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba

Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty

Bulharští podnikatelé pojmají obchodní jednání minimálně zpočátku navazování vztahů formálně a dodržují jak protokol, tak i konzervativnější standard oblékání. Ačkoli bývají rezervovanější v obchodních jednáních, na druhou stranu jsou přímí, vyjadřují se jasně a explicitně. Mají dobrý smysl pro humor, což může být vítaným odlehčením při navazování vztahů. Jednání bývají často dlouhá, s čímž je třeba počítat. Trpělivost a přátelské vztahy jsou pro úspěch velmi důležité.

Jednání je třeba dohodnout dopředu (cca 2-3 týdny, nejlépe telefonicky) a mít na paměti místní svátky. Pokud se dostavíte na místo jednání bez předchozí dohody, velmi pravděpodobně se nebudete moci s danou osobou setkat.

Ve srovnání se západními zvyklostmi je běžné, že termíny nejsou až tak důležité a dospět k rozhodnutí trvá jistý čas. Bulharští partneři jsou zpravidla velmi dobří vyjednaváci a jdou často přímo k věci. Po skončení hlavní části jednání je běžné zůstat na kávu a neformálnější rozhovor, nejraději na téma politiky, kultury, sportu atd. Bulhaři jsou pohostinní a běžně se kombinují jednání s příjemně stráveným časem, často i dlouho do noci ve spojení s množstvím jídla a pití.

Podání ruky, pevný stisk a pohled do očí patří k dobrému začátku jednání, stejně jako formální oslovení. Později a při navázání dobrých kontaktů je běžné tykání i objetí a polibek na tvář jako přivítání.

Vhodně vybraný malý dárek (např. tradiční české výrobky jako sklo, Becherovka apod.) potěší.

Úřední a používaný jazyk

Úředním jazykem je bulharština. Nejčastěji používaným jazykem mimo ni je angličtina, dále němčina, méně již ruština, francouzština a další jazyky.

Oficiální svátky:

- 1. leden – Nový rok
- Velikonoce (pravoslavné) - datum se každý rok pohybuje v souladu s ortodoxním církevním kalendářem
- 1. květen – Svátek práce
- 6. květen – Den sv. Jiří (Georgiov den), svátek bulharské armády
- 24. květen – Den slovanského písemnictví
- 6. září – Den sjednocení (1885)
- 22. září – Den nezávislosti BG (1908)
- 1. listopad – Den vůdců národního obrození
- 24. – 26. prosinec – Vánoce

Všechny uvedené svátky jsou dny pracovního volna.

Časový posun: GMT + 2 hodiny, SEČ + 1 hodina

Pracovní doba:

- obvykle 09:00–17:30

Prodejní doba:

- od 8:00 (resp. 10:00) do 20:00
- většina prodejen je otevřena i o víkendu

6.9 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)

Od 1. 1. 2007 je v Bulharsku uplatňován **volný pohyb občanů EU, země však doposud není součástí Schengenského prostoru**. Vstup a pobyt občanů EU v Bulharsku je upraven Zákonem o vstupu a pobytu občanů EU a jejich rodinných příslušníků. Pokud občan EU hodlá v Bulharsku pobývat déle než 3 měsíce, je povinen se dostavit na oddělení migrační policie v místě pobytu (v Sofii je možné se dostavit přímo na Ředitelství „Migrace“ při Policejním ředitelství Ministerstva vnitra) a požádat o potvrzení o přechodném pobytu. Potvrzení se dle zákona vydává v tentýž den na dobu max. 5 let dle účelu pobytu. Pro získání zmíněného potvrzení musí občan EU doložit alespoň jeden z následujících dokladů: pracovní smlouvu (v případě zaměstnaneckého poměru), potvrzení školského zařízení (v případě studia), zdravotní pojištění a dostatečné množství peněžních prostředků.

Do Bulharska se cestuje na platný cestovní pas ČR, jehož platnost by měla pokrývat minimálně dobu potřebnou pro pobyt v Bulharsku a cestu zpět do ČR. Od 1. 1. 2007 je možné cestovat do Bulharska i na platný občanský průkaz ČR obsahující strojově čitelnou zónu (tyto průkazy jsou vydávány od druhé poloviny roku 2000).

V případě Bulharska nelze jednoznačně rozlišovat geografické části země, v nichž by bylo riziko pobytu pro cizince vyšší nebo nižší. Obecně z pohledu bezpečnosti turistů může větší rizika přinášet individuální turistika, a to zejména cestování osobními automobily. Proto lze v případě individuální turistiky automobilem, příp. autobusem doporučit vyvarovat se jízdy za tmy a zvláště se nedoporučuje přespávat v automobilu na nehlídaných místech. Pro parkování se vyplatí využívat hlídaná nebo hotelová parkoviště. Při zastavení u čerpacích stanic nenechávat automobily bez dozoru a umístit je na dobře viditelné místo. Zvláštní ostražitost se doporučuje při nenadálém propíchnutí kola automobilu a téměř okamžité „nezištné“ nabídce pomoci ze strany „náhodně kolemjdoucích“ cizích lidí. V těchto případech většinou díky odlákání pozornosti dochází ke krádežím peněz a osobních dokladů z auta. Policisté nejsou oprávněni pokutovat cizince na místě. blokovou pokutou, placení pokuty se má uskutečňovat na přepážkách regionálních stanovišť dopravní policie. Policista se musí prokázat služebním průkazem s fotografií, jménem a hodností.

Při výměně valut se doporučuje dbát rovněž zvýšené ostražitosti, věnovat pozornost vývěsným tabulím směnných kurzů ve směnárnách (v některých turistických centrech na černoomořském pobřeží a v horách jsou směnné kurzy vůči místní měně citelně méně výhodné než např. v hlavním městě).

6.10 Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Od 1. 1. 2007 je umožněn volný pohyb občanů EU do Bulharska a občané ČR nepotřebují pro výkon práce v Bulharsku pracovní povolení. V případě vysílání pracovníků mateřské (české) firmy do Bulharska je potřeba tuto skutečnost notifikovat u [Národní agentury pro zaměstnanost](#) a v případech, kdy doba vyslání přesáhne 183 dní, i u [Národní agentury pro příjmy](#) (finanční úřad). Pro notifikaci u Národní agentury pro příjmy se používají [formuláře E 101 a E 102](#). V případě, že občan ČR začne v Bulharsku pracovat, musí přispívat do místního systému sociálního zabezpečení a získá tudíž právo na veškeré výhody z tohoto systému vyplývající.

Doplňující informace týkající se zajištění nemovitostí a s nimi spojenými daňovými povinnostmi lze nalézt [zde](#).

6.11 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Cizinci, kteří mají stejná práva jako bulharští občané (tj. získali potvrzení o přechodném pobytu), mají právo na bezplatný přístup do místní zdravotní péče, ale zároveň s tím jsou povinni odvádět zdravotní pojištění na základě právních předpisů v aktuálním znění. Můžou si vybrat praktického lékaře (GP – general practitioner) a praktického dentistu. Protože Češi jsou občany členského státu EU a jsou zdravotně pojištěni v ČR, nejsou povinni pojišťovat se v BG. V případě, že potřebují zdravotnickou péči, předkládají evropský průkaz zdravotního pojištění. Obecně je zdravotnická péče v BG na výrazně nižší úrovni než v ČR, zejména ve státních zařízeních. Rovněž doplacení pacientem za léčbu a léky je mnohem vyšší než v ČR.

7. Kontakty

Níže uvádíme přehled nejdůležitějších kontaktů na česká zastoupení v teritoriu, řídicí odbory v ústředí a užitečné informační zdroje.

Podkapitoly:

- 7.1. [Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu](#)
- 7.2. [Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu \(CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra\)](#)
- 7.3. [Praktická telefonní čísla v teritoriu \(záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.\)](#)
- 7.4. [Internetové informační zdroje](#)

7.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví České republiky (Posolstvo na Českata Republika)

vedoucí úřadu: PhDr. Lukáš Kaucký

adresa: G. S. Rakovski No. 100, 1000 Sofia

tel.: hlasový strom (hlavní číslo pro veřejnost) +359 2 948 68 00, sekretariát +359 2 948 68 02 (přímý)

fax: +359 2 948 68 18

nouzová linka: +359 888 398045

e-mail: sofia@embassy.mzv.cz

konzulární úsek: Consulate_Sofia@mzv.cz

ekonomický úsek: Commerce_Sofia@mzv.cz

web: www.mzv.cz/sofia

Působnost úřadu: diplomatická a konzulární pro Bulharskou republiku

Provozní hodiny úřadu: pondělí až pátek 8:45–17:15; konzulární hodiny pro veřejnost: pondělí, středa, pátek 9:00–12:00

Honorární generální konzulát České republiky ve Varně

vedoucí úřadu: Mgr. Zdeňka Boevová, honorární generální konzulka

adresa: Cani Ginčev 24, 9002 Varna, BR

tel.: +359 52 641 775

fax : +359 52 641 774

e-mail : Varna@honorary.mzv.cz

Působnost úřadu: oblast (kraj) Dobřič, Varna, Burgas (přímořské oblasti)

Provozní hodiny úřadu: úterý a čtvrtek 14:00–16:00

V letních měsících (červenec - srpen) je v provozu konzulární jednatelství (KJ) v Burgasu. Aktuální spojení na KJ lze získat prostřednictvím Velvyslanectví České republiky v Sofii.

Honorární konzulát České republiky v Plovdivu

Vedoucí úřadu : Ivan Mladenov Sokolov

Funkce : honorární konzul

Adresa HKÚ : Bul. Car Boris Obedinitel 37, 3. patro

Telefon : 00359/889005000

E-mail : i.sokolof@abv.bg

Působnost úřadu: oblast (kraj) Plovdiv

Provozní hodiny úřadu : pondělí a středa 10:00–12:00

7.2 Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

- Odbor jižní a jihovýchodní Evropy MZV ČR, ojve_sekretariat@mzv.cz
- Odbor ekonomické diplomacie MZV ČR, oed_sekretariat@mzv.cz
- 00420/224181111 – ústředna MZV
- Sekce EU a ZO MPO ČR, posta@mpo.cz, 00420/224851111 – ústředna
- kancelář CzechTrade Sofia, ved. kanceláře Ing. Martin Hlavnička, sofia@czechtrade.cz
- České centrum v Sofii, www.czechcentres.cz/sofia, řed. ČC – pí Dagmar Ostránská

7.3 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- Tísňové volání: 112
- Policie: 166
- Hasiči: 160
- Lékařská pohotovost: 150
- Dopravní policie: 165
- Pomoc na silnicích: 146

7.4 Internetové informační zdroje

- historie, geografie, místní zvyklosti, turistické destinace www.informationbulgaria.com
- informační servis pro investory www.investbulgaria.com
- turistika www.bulgariatravel.org
- životní a pracovní podmínky v BG [Agentura pro zaměstnanost BG](#); [MPSV ČR](#)
- Národní statistický institut www.nsi.bg
- Bulharská národní banka www.bnb.bg
- Ministerstvo financí BG www.minfin.bg
- ekonomické informace, aktuality, analýzy, firmy [Seenews](#) ; [Novinite.com](#) ; www.econ.bg
- Investiční agentura (zahraniční investice, podmínky a legislativa, přehledy) www.investbg.government.bg
- přehled odvětvových svazů Bulharské obchodní a průmyslové komory www.bcci.bg
- podnikatelský katalog, ekonomické informace www.business.bg
- Mezinárodní veletrhy Plovdiv (přehled veletrhů a výstav v Plovdivu) www.fair.bg
- Expo Center Sofia (veletrhy a výstavy v Sofii) <https://iec.bg/index.php/bg/>
- Agentura veřejných zakázek www2.aop.bg/en/home

-
- Bulharská průmyslová asociace, další odvětvové asociace www.bia-bg.com